Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

19 декември 2024 година*

„Преюдициално запитване — Политика относно убежището — Регламент (ЕС) № 604/2013 — Член 3, параграф 2 — Прехвърляне на търсещото убежище лице в държавата членка, компетентна да разгледа молбата за международна закрила — Член 4 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Риск от нечовешко или унизително отношение — Средства и равнище на доказване на действителния риск от нечовешко или унизително отношение, породен от системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидатите в компетентната държава членка — Спиране от страна на компетентната държава членка да поема отговорността за и обратно да приема търсещите убежище лица“

По съединени дела C-185/24 и C-189/24 [Tudmur] [i]

с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Областен административен съд на провинция Северен Рейн-Вестфалия, Германия) с актове от 14 февруари 2024 г., постъпили в Съда на 7 и 8 март 2024 г., в рамките на производства по дела

RL (C-185/24),

QS (C-189/24)

срещу

Bundesrepublik Deutschland,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: K. Jürimäe (докладчик), председател на състава, K. Lenaerts, председател на Съда, M. Gavalec, Z. Csehi и F. Schalin, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

* Език на производството: немски.

[i] Името на настоящото дело е измислено. То не съвпада с истинското име на никоя от страните в производството.

като има предвид становищата, представени:

– за германското правителство, от J. Möller и R. Kanitz, в качеството на представители,

– за датското правителство, от D. Elkan, M. Jespersen и C. Maertens, в качеството на представители,

– за френското правителство, от R. Bénard и O. Duprat-Mazaré, в качеството на представители,

– за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от L. D'Ascia и D. G. Pintus, avvocati dello Stato,

– за австрийското правителство, от A. Posch, J. Schmoll и M. Kopetzki, в качеството на представители,

– за финландското правителство, от H. Leppo, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от A. Katsimerou и B. Schima, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (ОВ L 180, 2013 г., стр. 31, наричан по-нататък „Регламент „Дъблин III“).

2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между двама сирийски граждани и Bundesrepublik Deutschland (Федерална република Германия) по повод на административните решения, с които се отхвърлят молбите им за убежище и се разпорежда извеждането им в Италия.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 4 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) предвижда:

„Никой не може да бъде подложен на изтезания, на нечовешко или унизително отношение или наказание“.

4 Съображения 4 и 5 от Регламент „Дъблин III“ гласят:

„(4) В заключенията от Тампере също така се посочва, че [общата европейска система за убежище] следва да включва в краткосрочен план ясен и работещ метод за определяне на държавата членка, която е компетентна за разглеждането на молба за убежище.

(5) Един подобен метод трябва да се основава на обективни, справедливи критерии както за държавите членки, така и за заинтересованите лица. По-специално, той трябва да даде възможност бързо да се определи компетентната държава членка, така че да се гарантира ефективен достъп до процедурите за предоставяне на международна закрила, без да се компрометира целта за бърза обработка на молбите за международна закрила“.

5 Член 3 от същия регламент, озаглавен „Достъп до процедурата за разглеждане на молба за международна закрила“, гласи в параграфи 1 и 2:

„1. Държавите членки разглеждат всяка молба за международна закрила на гражданин на трета държава или на лице без гражданство, който подава молба на територията на която и да било от тях, включително на границата или в транзитните зони. Молбите се разглеждат от една-единствена държава членка, а именно от онази, за която критериите, предвидени в глава III, сочат, че е компетентна за това.

2. Когато не може да бъде посочена компетентна държава членка, на основата на критериите, изброени в настоящия регламент, първата държава членка, пред която е представена молбата за международна закрила, е компетентна за разглеждането ѝ.

Когато е невъзможно кандидатът да бъде прехвърлен в първоначално посочената за компетентна държава членка, тъй като са налице основателни опасения да се смята, че в тази държава членка съществуват системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и [в] условията за приемане на кандидати, ко[и]то създава[т] риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от [Хартата], определящата държава членка продължава да разглежда критериите, предвидени в глава III, за да установи дали друга държава членка може да бъде посочена за компетентна.

Когато прехвърлянето не може да се осъществи съгласно настоящия параграф към никоя държава членка, посочена въз основа на предвидените в глава III критерии, или към първата държава членка, в която е подадена молбата, определящата държава членка, става компетентна държава членка“.

Германското право

6 Според член 29, параграф 1 от Asylgesetz (Закон за убежището), в редакцията му, обнародвана на 2 септември 2008 г. (BGBl. 2008 I, стр. 1798), последно изменен с член 1 от Закона от 19 декември 2023 г. (BGBl. 2023 I, бр. 382):

„Молбата за убежище е недопустима, когато:

„1. друга държава е компетентна за изпълнението на процедурата по предоставяне на убежище:

а) съгласно [Регламент „Дъблин III“];

[…]“.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

7 RL и QS са двама сирийски граждани. Те са подали молба за убежище в Германия съответно на 30 декември 2021 г. и на 15 февруари 2022 г.

8 Въз основа на информацията, която се съдържа в базата данни „Евродак“, като държава членка, компетентна да разгледа двете молби за убежище, обаче е идентифицирана Италианската република.

9 Поради това Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Федерална служба за миграцията и бежанците, Германия) (наричана по-нататък „Федералната служба“) иска от Италианската република да поеме отговорността за RL и QS. Това искане остава без отговор.

10 В резултат на това с решения от 31 март и 19 април 2022 г. Федералната служба отхвърля молбите за убежище на RL и QS като недопустими в приложение на член 29, параграф 1, точка 1, буква а) от Закона за убежището, изменен със Закона от 19 декември 2023 г., тъй като за разглеждането на техните молби за убежище е компетентна Италианската република. Освен това Федералната служба разпорежда извеждането на тези кандидати в Италия.

11 RL и QS подават поотделно жалби срещу тези административни решения пред Verwaltungsgericht Düsseldorf (Административен съд Дюселдорф, Германия). С определения от 25 и 29 април 2022 г. този съд постановява суспензивното действие на жалбите. С решения от 11 и 13 май 2022 г. той отменя посочените административни решения.

12 Федерална република Германия обжалва тези съдебни решения пред Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Областен административен съд на провинция Северен Рейн-Вестфалия, Германия), който е запитващата юрисдикция.

13 В хода на въззивното обжалване, на 5 декември 2022 г., италианското звено „Дъблин“ изпраща циркулярно писмо до всички звена „Дъблин“. Текстът на това писмо е следният:

„С настоящото ви информираме, че поради неочаквано възникнали технически причини, свързани с липсата на съоръжения за приемане, се отправя искане до държавите членки временно да спрат прехвърлянията към Италия, считано от утре, с изключение на случаи на събиране на семейството с непридружени малолетни и непълнолетни чужденци.

Относно продължителността на временното спиране ще бъде предоставена последваща допълнителна и по-подробна информация“.

14 На 7 декември 2022 г. италианското звено „Дъблин“ изпраща второ циркулярно писмо. Според него:

„Настоящото писмо е в продължение на предходното уведомление от 5 декември относно временното спиране на прехвърлянията с изключение на случаи на събиране на семейството с непридружени малолетни и непълнолетни чужденци поради липса на съоръжения за приемане.

Във връзка с това, като се има предвид големият брой новопристигнали лица на морските и сухопътните граници, с настоящото ви информираме за необходимостта от промяна на графика за дейностите по приемане на граждани на трети държави, като се отчита липсата на налични места за приемане“.

15 С определения от 21 юни 2023 г. запитващата юрисдикция отхвърля въззивните жалби, посочени в точка 12 от настоящото решение. В съответствие с член 3, параграф 2, трета алинея от Регламент „Дъблин III“ тя приема, че Федерална република Германия е станала компетентна да разгледа молбите за убежище на RL и QS, тъй като е невъзможно кандидатите да бъдат прехвърлени в Италия.

16 Тези определения са отменени от Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Германия), а делата са върнати на запитващата юрисдикция за ново разглеждане и постановяване на ново решение.

17 В този контекст посочената юрисдикция отбелязва, че в съответствие с разпоредбите на Регламент „Дъблин III“ Италианската република е държавата членка, компетентна да разгледа въпросните молби за убежище. Следователно тези молби можели да бъдат отхвърлени като недопустими, освен ако по силата на член 3, параграф 2, втора и трета алинея от този регламент Федерална република Германия е станала компетентната държава членка поради „системните недостатъци“ в процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидати за международна закрила в Италия, което създава риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата.

18 Посочената юрисдикция обаче смята, че е необходимо да се изясни тълкуването на понятието „системни недостатъци“ по смисъла на член 3, параграф 2, втора алинея от посочения регламент. Тя иска да се установи дали отказите на компетентната държава членка да поеме отговорността за или да приеме обратно кандидатите за международна закрила за неопределен срок, с изключение на редките индивидуални случаи, представляват системни недостатъци.

19 Запитващата юрисдикция смята, че на този въпрос следва да се отговори утвърдително. Според нея, като отказва умишлено да поеме отговорността за или да приеме обратно търсещите убежище лица, Италианската република от самото начало им отказва достъп до процедурата за предоставяне на убежище и за приемане.

20 В хипотезата, в която на посочения въпрос все пак следва да се отговори отрицателно, тази юрисдикция иска да се установи освен това по какъв начин може да прецени дали са налице системни недостатъци, когато компетентната държава членка откаже да поеме отговорността за или да приеме обратно търсещите убежище лица. Всъщност в такъв случай било невъзможно да се съберат обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни относно процедурата за предоставяне на убежище и условията за приемане на търсещите убежище лица, които са необходими, за да се направи такава преценка.

21 При тези обстоятелства Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen (Областен административен съд на провинция Северен Рейн-Вестфалия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 3, параграф 2, втора алинея от [Регламент „Дъблин III“] да се тълкува в смисъл, че в първоначално посочената за компетентна държава членка съществуват системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и на условията за приемане на кандидати, което създава риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от [Хартата], ако тази държава членка по принцип отказва за неопределен срок да приема (обратно) търсещи убежище лица поради това, че по нейно разпореждане се спира приемането на прехвърляния?

2) При отрицателен отговор на първия въпрос: трябва ли член 3, параграф 2, втора алинея от [Регламент „Дъблин III“] да се тълкува в смисъл, че разпоредбите в правото на Съюза относно изясняването на фактите, които изискват установяването на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни относно процедурата по предоставяне на убежище и условията за приемане на подлежащи на прехвърляне кандидати за убежище, претърпяват ограничение, когато сезираната със случая юрисдикция не може да получи тези данни, а може само да установи хипотетични факти, тъй като проучваната държава членка[, която трябва да се приеме за компетентна,] по принцип отказва за неопределен срок да приема (обратно) търсещи убежище лица поради това, че по нейно разпореждане се спира приемането на прехвърляния?“.

Производството пред Съда

22 С решение на председателя на Съда от 25 април 2024 г. дела C-185/24 и C-189/24 се съединяват за целите на писмената и устната фаза на производството и на съдебното решение.

23 С решение на председателя на Съда от същата дата настоящите дела са разгледани с предимство.

24 С определение на председателя на Съда от 7 юни 2024 г. е отхвърлено искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на настоящите дела по реда на бързото производство, предвидено в член 105 от Процедурния правилник на Съда.

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

25 Италианското правителство повдига възражение за недопустимост на втория въпрос, който бил чисто хипотетичен, тъй като се основавал на погрешна предпоставка, която противоречи на принципа на взаимно доверие, що се отнася до основанията за спиране на прехвърлянията към Италия.

26 Съгласно постоянната съдебна практика въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическа рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправено от национална юрисдикция преюдициално запитване само ако е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 18 юни 2024 г., Bundesrepublik Deutschland (Действие на решение за предоставяне на статут на бежанец), C-753/22, EU:C:2024:524, т. 44 и цитираната съдебна практика).

27 В случая от актовете за преюдициално запитване недвусмислено следва, че вторият въпрос действително се отнася до тълкуването на релевантните за споровете в главните производства разпоредби от правото на Съюза. Освен това, тъй като запитващата юрисдикция установява правната и фактическа рамка на споровете в главните производства съгласно своите правомощия, не е задача на Съда да проверява предпоставките в основата на преюдициалните запитвания.

28 Следователно вторият въпрос е допустим.

По същество

29 С двата си въпроса, които следва да се разгледат заедно, по същество запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент „Дъблин III“ трябва да се тълкува в смисъл, че може да се констатира, че в държавата членка, посочена като компетентна по силата на критериите, установени в глава III от този регламент, съществуват системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидатите за международна закрила, което създава риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата, само защото тази държава членка е спряла едностранно поемането на отговорността за и обратното приемане на тези кандидати. При отрицателен отговор тази юрисдикция иска да установи въз основа на какви данни може да установи съществуването на такива недостатъци в подобна хипотеза.

30 Следва да се припомни, че правото на Съюза почива на основополагащото схващане, че всяка държава членка споделя с всички останали държави членки и признава, че те споделят с нея, поредица от общи ценности, на които се основава Европейският съюз, както се уточнява в член 2 ДЕС. Това схващане предполага и обосновава съществуването на взаимно доверие между държавите членки относно признаването на тези ценности и следователно относно зачитането на правото на Съюза, което ги прилага, както и относно обстоятелството, че съответните им национални правни системи са в състояние да осигурят еднаква и ефективна защита на основните права, признати в Хартата, по-специално в членове 1 и 4 от нея, които прогласяват една от основните ценности на Съюза и неговите държави членки, а именно човешкото достойнство, което включва по-специално забраната за нехуманно или унизително отношение (вж. в този смисъл решения от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 80, и от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 43 и цитираната съдебна практика).

31 Принципът на взаимно доверие между държавите членки има основно значение в правото на Съюза, тъй като позволява създаването и поддържането на пространство без вътрешни граници. По-конкретно, принципът на взаимно доверие изисква, що се отнася по-специално до пространството на свобода, сигурност и правосъдие, от всяка от тези държави да приеме, освен при изключителни обстоятелства, че всички други държави членки зачитат правото на Съюза, и по-специално признатите от него основни права (решения от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 81 и цитираната съдебна практика, и от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 44).

32 Следователно в контекста на общата европейска система за предоставяне на убежище, и по-специално на Регламент „Дъблин III“, трябва да се презумира, че отношението към търсещите такава закрила лица във всяка държава членка отговаря на изискванията на Хартата, на Конвенцията за статута на бежанците, подписана в Женева на 28 юли 1951 г. (Recueil des traités des Nations unies, том 189, стр. 150, № 2545 (1954), влязла в сила на 22 април 1954 г. и допълнена с Протокола за статута на бежанците, подписан в Ню Йорк на 31 януари 1967 г. и влязъл в сила на 4 октомври 1967 г., както и на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (вж. в този смисъл решения от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 82 и цитираната съдебна практика, и от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 45).

33 Въпреки това не е изключено в определена държава членка на практика да има значителни затруднения за функционирането на тази система, поради което е налице сериозна опасност при прехвърляне на търсещи международна закрила лица в тази държава членка отношението към тях да е несъвместимо с основните им права (решения от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 83 и цитираната съдебна практика, и от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 46).

34 Ето защо член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент „Дъблин III“ предвижда, че кандидат за международна закрила не може да бъде прехвърлен в компетентната за разглеждането на молбата му държава членка, ако са налице основателни опасения да се смята, че съществува риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата поради съществуването в тази държава членка на системни недостатъци в

процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидати за такава закрила (решение от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 47). В тази хипотеза в съответствие с член 3, параграф 2, втора и трета алинея от този регламент държавата членка, която определя компетентната държава членка, става компетентна да разгледа молбата за международна закрила, ако, след като провери критериите, предвидени в глава III от посочения регламент, установи, че не може да прехвърли кандидата в определената въз основа на тези критерии държава членка или в първата държава членка, в която е подадена молбата (решение от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 86).

35 От член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент „Дъблин III“ обаче недвусмислено следва, че единствено съществуването на „системни недостатъци“, което „създава риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от [Хартата]“, прави невъзможно прехвърлянето на кандидат за международна закрила в компетентната държава членка. Така тази разпоредба предвижда две кумулативни условия (вж. в този смисъл решение от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 57 и 58).

36 Първото от тези условия, свързано със съществуването на „системни недостатъци“, е изпълнено, когато въпросните недостатъци продължават да съществуват и по принцип се отнасят до процедурата за предоставяне на убежище и до условията за приемане, които са приложими по отношение на кандидатите за международна закрила или поне по отношение на определени групи кандидати за международна закрила, разглеждани като цяло (вж. в този смисъл решение от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 59).

37 От друга страна, тези недостатъци трябва да са с особено висока степен на сериозност, която зависи от всички обстоятелства по случая. Особено висока степен на сериозност би била налице, когато поради безразличието на органите на държава членка лице, което е напълно зависимо от подпомагането с публични средства, независимо от своята воля и личния си избор би се оказало в положение на крайна материална нищета, без да може да задоволява най-основните си потребности, по-специално от храна, лична хигиена и дом, което би увредило физическото или психическото му здраве или би довело до несъвместимо с човешкото достойнство влошаване на положението му. Ето защо посочената степен не е налице дори в положения, които, въпреки че се характеризират с голяма несигурност или значително влошаване на условията на живот на заинтересованото лице, не водят до крайна материална нищета, която поставя лицето в положение, което е толкова тежко, че може да се приравни на нечовешко или унизително отношение (вж. в този смисъл решение от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 91—93, и определение от 13 ноември 2019 г., Hamed и Omar, C-540/17 и C-541/17, EU:C:2019:964, т. 39).

38 Така второто условие, свързано с наличието на риск от такова отношение, е изпълнено, когато системните недостатъци създават риск заинтересованото лице да бъде изложено на отношение, което противоречи на член 4 от Хартата (вж. в този смисъл решение от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 62).

39 Що се отнася до преценката на тези условия от съда, сезиран с жалба срещу решение за прехвърляне, от практиката на Съда следва, че когато този съд разполага с данни, които заинтересованото лице е посочило, за да докаже наличието на такъв риск, посоченият съд е длъжен въз основа на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни и с оглед на гарантирания от правото на Съюза стандарт на закрила на основните права да прецени дали са изпълнени двете условия, посочени в член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент „Дъблин III“ (вж. в този смисъл решения от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 90, и от 30 ноември 2023 г., Ministero dell'Interno и др. (Обща брошура — Непряко връщане), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 и C-328/21, EU:C:2023:934, т. 136). Освен това този съд трябва по собствена инициатива да вземе предвид относимата информация, която му е известна, за да вземе решение за прилагането на член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент „Дъблин III“ (вж. в този смисъл решение от 29 февруари 2024 г., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Взаимно доверие при прехвърляне), C-392/22, EU:C:2024:195, т. 77).

40 От тази съдебна практика следва, както отбелязват Европейската комисия и всички правителства, представили становища пред Съда, че съществуването на системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане, които излагат кандидата на сериозен риск от нечовешко или унизително отношение, не може да се презумира единствено поради факта, че компетентната държава членка е обявила едностранно и в нарушение на задълженията си в рамките на общата европейска система за убежище спирането на всички прехвърляния на кандидатите за международна закрила към своята територия и по този начин — спирането на процедурите за поемане на отговорността за и за обратно приемане на тези кандидати. Напротив, съществуването на такива системни недостатъци и на такъв риск може да се установи само след конкретен анализ, основан на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни.

41 Това тълкуване се подкрепя от целите на Регламент „Дъблин III“, който има за предмет по-специално да установи ясен и работещ метод за определяне на компетентната държава членка и да предотврати вторичното движение на търсещите убежище лица между държавите членки (решение от 30 ноември 2023 г., Ministero dell'Interno и др. (Обща брошура — Непряко връщане), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 и C-328/21, EU:C:2023:934, т. 141 и цитираната съдебна практика).

42 Държавата членка, която е определена за компетентна по силата на критериите, посочени в глава III от Регламент „Дъблин III“, обаче не може чрез обикновено едностранно обявяване да се освободи от отговорностите си по този регламент, тъй като подобна възможност би довела до нарушаване на тези критерии и по този начин би застрашила доброто функциониране на въведената с посочения регламент система. Освен това да се приеме, че от такова едностранно обявяване може да се направи извод, че съществуват системни недостатъци в процедурата за предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидатите, които създават сериозен риск от нечовешко или унизително отношение, до степен да възпрепятстват всички прехвърляния на кандидати за международна закрила в компетентната държава членка и да доведат до прехвърляне на отговорността от тази държава членка към държавата членка на вторичното движение, би могло да насърчи подобни движения, като подтикне кандидатите да продължат миграционния си път към друга държава членка, която в техните очи изглежда да предлага по-благоприятни условия.

43 Следователно обстоятелството, че държавата членка, определена за компетентна по силата на критериите, установени в глава III от Регламент „Дъблин III“, спира едностранно поемането на отговорността за и обратното приемане на кандидатите за международна закрила, само по себе си не е от естество да обоснове констатацията по член 3, параграф 2, втора алинея от този регламент за системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидатите за международна закрила в тази държава членка, които създават риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата.

44 Ето защо дори в такава хипотеза съдът, сезиран с жалба срещу решение за прехвърляне, трябва да прецени дали съществуват подобни системни недостатъци и риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата при условията, уточнени от съдебната практика, припомнена в точки 35—39 от настоящото решение.

45 В това отношение, с оглед на въпросите на запитващата юрисдикция, е важно да се добави, че макар тази преценка, която трябва да се основава на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни, по необходимост да съдържа прогностичен аспект, доколкото компетентният съд трябва да провери рисковете за засегнатото лице в самия момент на прехвърлянето, в хода на процедурата по предоставяне на убежище или след нейното приключване (вж. в този смисъл решения от 19 март 2019 г., Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, т. 88, и от 30 ноември 2023 г., Ministero dell'Interno и др. (Обща брошура — Непряко връщане), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 и C-328/21, EU:C:2023:934, т. 135], тя не е нито невъзможна, нито изцяло хипотетична.

46 Всъщност от практиката на Съда става ясно, че сезираният с жалба срещу решение за прехвърляне съд може — за да направи въпросната преценка — да вземе предвид всички налични документи, каквито в случая са редовните доклади в този смисъл на международни неправителствени организации, които сочат практическите трудности при прилагането на общата европейска система за убежище в съответната държава членка, документи, издадени от Върховния комисариат на Обединените нации за бежанците, както и документи и обмен на информация, постъпили при въвеждането на системата по Регламент „Дъблин III“ (вж. по аналогия решение от 21 декември 2011 г., N. S. и др., C-411/10 и C-493/10, EU:C:2011:865, т. 90 и 91), така че да може да установи съществуват ли такива системни недостатъци и риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата.

47 С оглед на всички изложени по-горе съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент „Дъблин III“ трябва да се тълкува в смисъл, че:

– не може да се констатира, че в държавата членка, определена за компетентна по силата на критериите, посочени в глава III от този регламент, съществуват системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидатите за международна закрила, които създават риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата, само защото тази държава членка е спряла едностранно поемането на отговорността за и обратното приемане на тези кандидати,

– подобна констатация може да се направи само след анализ на всички релевантни обстоятелства въз основа на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни.

По съдебните разноски

48 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 3, параграф 2, втора алинея от Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство,

трябва да се тълкува в смисъл, че

не може да се констатира, че в държавата членка, определена за компетентна по силата на критериите, посочени в глава III от този регламент, съществуват системни недостатъци в процедурата по предоставяне на убежище и в условията за приемане на кандидатите за международна закрила, които създават риск от нечовешко или унизително отношение по смисъла на член 4 от Хартата на основните права на Европейския съюз, само защото тази държава членка е спряла едностранно поемането на отговорността за и обратното приемане на тези кандидати.

Подобна констатация може да се направи само след анализ на всички релевантни обстоятелства въз основа на обективни, достоверни, точни и надлежно актуализирани данни.

Подписи